1852. N°.

LEYDSCHE COURANT

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag Avond.

MAANDAG, 9 FEBRUARIJ.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nummers worden tegen 10 Centen afgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 7 Februarij.

Volgens den thans uitgekomen Studenten-Almanak is het getal der ingeschrevenen aan onze Hoogeschool thans 491; van deze studeren 396 alhier, als: 101 in de Godgeleerdheid, 12 in de Wis- en Natuurkunde, 24 in de Letteren, 71 in de Geneeskunde en 188 in de Regten; en 95 aan de Athenaea als: 32 in de Godgeleerdheid, 1 in de Wis- en Natuurkunde, 13 in de Letteren, 14 in de Geneeskunde en 35 in de Regten. Volgens den Almanak van 1851 was toen het getal Studenten 439, zoodat het met 52 is toegenomen.

Volgens den Groningschen Studenten-Almanak waren aan die Hoogeschool voorleden jaar 83 Studenten ingeschreven en beliep hun getal 259.

Aan het Athenaeum te Amsterdam was het getal Studenten 149, als: 61 in de Regten, 54 in de Godgeleerdheid, 24 in de Geneeskunde, 7 in de Letteren en 3 in de Wis- en Natuurkunde.

— Tot aanvulling van ons medegedeeld berigt, omtrent aanmerkelijke geldsommen onlangs aan gestichten gegeven, kunnen wij nog mededeelen, dat ook het Gereformeerd Oudemannen- en Vrouwenhuis, en het Minnehuis, elk *f* 400 hebben ontvangen.

— De conducteur bij den Holl. spoorweg Brucé die gisteren namiddag met den trein van 4½ van Amsterdam vertrok, is bij Haarlem van een der wagens, waarschijnlijk bij het overklimmen afgeslagen, en heeft een zijner beenen zwaar gewond.

— De *Nijverheids Courant* bevat het volgende artikel, onder het opschrift: »Scholen voor Handwerkslieden in Engeland," dat wij te belangrijk achten, om het onzen lezers te onthouden.

Wel klaagt men niet geheel ten onregte over den minderen trap van wetenschappelijke kennis, waarop bij ons, in vergelijking met andere landen, de nijvere stand geplaatst is; doch men vergete daarbij niet, dat zulks minder aan onverschilligheid onzer nijveren moet worden toegeschreven, dan wel aan gebrek aan doelmatige inrigtingen, om zich de noodige kundigheden eigen te maken. Verre zij van ons, dat wij de hulpmiddelen, die er ten deze in Nederland bestaan, zouden minachten; in tegendeel, wij verheugen ons innig, dat ook bij ons van tijd tot tijd aan het industriële onderwijs eene meerdere uitbreiding gegeven wordt, en dat er onder ons ten deze veel meer bestaat, dan sommigen welligt weten. Dit echter neemt niet weg, dat dit onderwijs nog meer algemeen uitgebreid en hooger opgevoerd moet worden, zal het gezegd kunnen worden aan dat in andere landen nabij te komen; en om de waarheid hiervan des te duidelijker te doen uitkomen, deelen wij de onderstaande opgave mede, van het getal en den omvang der in Engeland bestaande scholen voor handwerkslieden.

Er bevinden zich thans in het Vereenigd Rijk 702 zoogenaamde *mechanics institutions* of scholen voor handwerkslieden, en wel 610 in Engeland, 12 in Wallis, 55 in Schotland en 25 in Ierland. Deze inrigtingen worden voor het grootst gedeelte uit vrijwillige bijdragen van de handwerkslieden zelve bekostigd en tellen te zamen 120,081 leden, als: in Engeland 102,050, in Wallis 1472, in Schotland 12,554 en in Ierland 4005. Zij hebben meest allen boekverzamelingen, die te zamen 815,516 boekdeelen bevatten en waaraan 408 leesvertrekken verbonden zijn, ter lezing van dagbladen als anderzins. In 1850 werden in deze boekverzamelingen 2,026,095 boekdeelen ter lezing uitgereikt; terwijl de lessen der avondscholen door 16,120 personen bijgewoond, en er 5840 voorlezingen tot onderrigting der handwerkslieden gehouden werden.

— In het kiesdistrict Tilburg is tot lid van de Tweede-Kamer verkozen, de Heer Mr. P. Gouverneur met 472 stemmen, tegen den Heer Mr. C. Reems, die 376 stemmen op zich had vereenigd.

— De *Indiër* berigt, dat de 1ste commies bij den resident van Batavia, H. A. B. naar Noord-Amerika vlugtte, na eerst een noemenswaardig tekort gemaakt te hebben in de kas van het fonds der commissie van weldadigheid. Daar hij vooraf alle notulen en kasboeken had verbrand, is de resident van Batavia, die het opper-toezigt over deze aangelegenheid had, daardoor in geen geringe moeijelijkheid gebragt.

Ook is volgens genoemd blad, eene som van *f* 20,000 in recepissen, door den algemeenen ontvanger te Batavia met den post verzonden, niet teregt gekomen.

Nopens de troepen in Palembang, zegt de *Indiër*, dat daaronder circa 400 zieken zijn. De krijgs-operatiën tegen den vijand waren, wegens het invallen van den West-mousson, niet krachtdadig voortgezet. Twee officieren waren zwaar gekwetst te Batavia aangekomen.

— Onlangs werd te Batavia een examen gehouden van de Javaansche jongelingen, welke op het instituut voor de geneeskunde geplaatst zijn, door Dr. W. Bosch opgerigt, hetgeen aan de aanwezenden bij uitstek heeft voldaan. Het onderwijs wordt er door Dr. Bleeker gegeven.

— De eerste Bisschop der Pruissische Evangelische Landskerk, Dr. Eylert, is den 3den te Potsdam in den ouderdom van 82 jaren overleden.

's GRAVENHAGE, 7 Februarij.

Bij Z. M. besluit van 30 Januarij ll. wordt de Heer L. Visser, met 1 April eervol ontslagen uit de betrekking van Inspecteur van uitrusting, levensmiddelen en kleeding der Marine, onder toekenning van pensioen of wachtgeld, en die betrekking als dan tijdelijk opgedragen aan den Officier van administratie der 1ste klasse bij de Marine J. E. Kempe.

— Z. M. heeft den Wel-Eerw. Heeren H. Kok en A. H. ter Mass, Pastoors te Geesteren en te Haarlem, pensioenen verleend van *f* 600, wegens hoogen ouderdom en meer dan 40-jarige dienst.

— Z. M. heeft verlangd, dat er weder dit jaar geene openbare feesten bij gelegenheid van zijnen verjaardag gegeven worden, maar die uit te stellen tot den 17den Junij, den geboortedag van zijne Gemalin.

— Van Regeringswege is aan het Israëlitische Seminarium te Amsterdam eene toelage van *f* 5000 verleend.

— Gisteren zijn door de Procureurs Eyssell en Clant conclusien genomen in zake van Jonkh. R. L. van Andringa de Kempenaer tegen de Erfgenamen van wijlen Z. M. Koning Willem II. De eischer concludeerde tot veroordeeling van de gedaagden tot betaling eener som van *f* 2625 en voldoening van 5 driemaandelijksche termijnen van *f* 525 ieder, behoudens de nadere regten van den eischer. De gedaagden concludeerden tot ontzegging van dien eisch, of althans tot nietontvankelijk-verklaring en veroordeeling in de kosten. De pleidooijen zijn bepaald op 16 April.

— De *Staats-Courant* bevat het volgende omtrent de droogmaking van het Haarlemmermeer: Nadat het water op den 8sten Januarij tot 3.59 el onder A. P. was gedaald, is het op den 31sten door de menigvuldige regens en geringe werking der stoomwerktuigen, weder tot 3.55½ el verhoogd. De stand van het Meer was op den laatsten December 3.56½ el beneden A. P. Het water is alzoo in Januarij, niettegenstaande zeer ongunstige omstandigheden, slechts 0.01 el verhoogd.

Ten opzigte der verschillende stoomwerktuigen, worden nog de volgende ophelderingen gegeven. De Leeghwater heeft gedeeltelijk door te hoogen stand van den boezem en gedeeltelijk wegens afwaaijing van het Meerwater bij zuidwestelijke stormen, geen dienst gedaan gedurende 343 uren. De Cruquius is van den 10den tot den 24sten buiten werking geweest tot reiniging van ketels en vuurtrekkingen, het verpakken der stoomcilinders enz. De Lynden is gedurende de geheele maand buiten werking geweest wegens eene belangrijke wijziging in de inrigting der stoomketels; zonder onvoorziene omstandigheden zal de Lynden met deze alzoo veranderde ketels in de aanstaande maand Maart de dienst kunnen hervatten. Het stoomwerktuig ter ontlasting van Rhijnlands boezem te Spaarndam, heeft met uitzondering van twee etmalen, ter noodzakelijke reparatie, altijd ter ontlasting van den boezem gewerkt, wanneer het water tot het overeengekomen peil was gerezen en er geene sluisgang plaats vond.

— Ten aanzien van de wet op de amortisatie van schuld en de regeling van het fonds der domeinen, hebben de Heeren de Man, Poortman, Dullert, de Fremery, v. d. Linden en v. Hoëvell een amendement voorgesteld, houdende, dat van de som van *f* 3,200,000, in den loop van 1852, zal worden besteed 1°. eene som, gelijkstaande aan het bedrag der in 1851 verkregen besparing door intrekking van uitgestelde schuld, tot inkoop van werkelijke schuld, — en het overige tot gedeeltelijke aflossing van het restant der gekapitaliseerde schuld aan de Nederlandsche Handelmaatschappij: — met eene wijziging van den considerans in dien zin, houdende onder anderen »dat

het noodzakelijk is, voor ultimo December van het jaar 1854 de gekapitaliseerde schuld aan de Nederlandsche Handelmaatschappij geheel af te lossen."

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Zitting van Vrijdag 6 Februarij.

In deze zitting is ingekomen eene Kon. boodschap ten geleide van 10 ontwerpen van wet tot het verleenen der hoedanigheid van Nederlander aan even zoo vele personen. Drukken, ronddeelen en verzending aan de afdeelingen.

Daarna zijn de beraadslagingen voortgezet over de jagtwet. Men is gevorderd tot het laatste of 54ste artikel. De Minister stelt echter daarvoor een nieuw artikel in plaats, met het oog op het beklemregt in de Prov. Groningen. De beraadslagingen daarover worden tot morgen verdaagd.

Zitting van Zaturdag 7 Februarij.

In deze zitting is het nieuwe art. 54 der jagtwet, na beraadslaging goedgekeurd, nadat een amendement van den Heer Ypey, strekkende om de 2^{e} alinea van dat art. te doen vervallen (betrekkelijk het beklemregt) was verworpen met 38 tegen 21 stemmen. Nadat art. 55 was goedgekeurd, zijn de beraadslagingen over het ontwerp ten einde gebragt. Het ontwerp is met 47 tegen 12 stemmen aangenomen. Tegen de Heeren v. Dam, v. Heiden Reinestein, Hoffman, v. Zuylen v. Nyevelt, v. Goltstein, Groen v. Prinsterer, v. d. Linden, Mackay, v. d. Heyden, Ypey, Taets v. Amerongen en v. Lynden.

Daarna zijn de beraadslagingen geopend over het ontwerp van wet nopens de Amortisatie van schuld.

De zitting duurt voort.

NIEUWE DIEP, 5 Februarij.

Heden middag is alhier door eene loodsboot aangebragt de equipage, bestaande uit drie man, van het kofschip de Twee Gebroeders, Kapt. Baumann, van Leer met eene lading haver naar Londen bestemd. Bedoelde kof was door eene Deensche brik, Dannebrück genaamd, zoodanig aangezeild, dat de equipage door laatstbedoeld vaartuig moest worden opgenomen. Gezegde kof schijnt daarna in de Eijerlandsche Gronden te zijn vervallen en is, zoo als reeds gemeld werd, geheel verbrijzeld en zijn slechts enkele zeilen en eenig touwwerk daarvan kunnen geborgen worden.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

ENGELAND.

LONDEN, 5 Februarij.

Lord John Russell heeft in de zitting van het Lagerhuis, nadat het adres van antwoord op de troonrede aangenomen was, te kennen gegeven, dat het ontwerp betrekkelijk de Parlementshervorming Maandag den 9^{den} dezer door hem zou worden ingediend.

Voorts heeft hij korte maar belangrijke inlichtingen gegeven omtrent de aftreding van Lord Palmerston. Daaruit bleek dat hij gemeend had de verwijdering van Lord Palmerston uit het Ministerie te moeten aanraden, omdat deze aan den Franschen Gezant, Graaf Walewski, zijne volledige goedkeuring van den coup d'état van den 2^{den} December betuigd, en in dezen gehandeld had zonder vooraf het welmeenen der kroon te hebben gevraagd. Lord Palmerston heeft toegegeven dat hij het bedoelde gesprek gehouden had, maar den officiëlen aard er van ontkend.

Voor het overige heeft Lord John Russell verklaard, dat Prins Lodewijk Napoleon, door zoo te handelen als hij den 2^{den} December gedaan heeft, de belangen van Frankrijk allezins bevorderd had.

De Ministers hebben in beide Huizen, de bittere en heftige uitvallen gelaakt der meeste Engelsche dagbladen tegen de tegenwoordige Fransche Regering, als niet zelden onredelijk en altijd nutteloos, ja gevaarlijk van strekking. Lord John Russell herinnerde, dat zoodanige verbitterende taal der dagbladpers in het begin dezer eeuw belet had dat de in Amiens tot stand gebragte vrede lang duurde. Hij verheugde zich dat Lodewijk Napoleon, met Engeland door verblijf aldaar beter dan zijn oom bekend, de stem der Engelsche dagbladpers van de publieke opinie en van het gevoelen der Britsche Regering zoude weten te onderscheiden. Hij twijfelde niet aan de vredelievende bedoelingen van den President, en hoopte dat men hem niet door aanwakkering van oude volksveeten het bewaren des vredes moeijelijk zoude maken. Schier algemeen werd in beide Huizen deze berisping der dagbladpers door de leden uitdrukkelijk of door toejuiching beaamd.

De noodzakelijkheid van toerustingen tot betere weerbaarheid des lands, werd door geen der leden betwist; al zag men ook geen dadelijk gevaar van oorlog, bij de mogelijkheid daarvan achtte men het pligt den staat van Engelands verdedigings-middelen, die in vergelijking met andere landen zoo achterlijk was, te verbeteren; de Vereenigde Staten zelfs, hoe weinig ook voor oorlogsgevaar blootstaande, hadden, zoo als een der Ministers deed opmerken, eene militie van meer dan 1,500,000 man. Ook de woordvoerders der oppositie verklaarden zich bereid, aan de Regering de noodige geldmiddelen voor betere krijgstoerusting te verleenen.

— De *Times* meldt dat de toeneming der briefwisseling ten gevolge der portverlaging thans zoo ver gekomen is, dat de onzuivere opbrengst der posterij het hoogste bedrag te boven gaat, hetwelk zij vóór de posthervorming ooit bereikt heeft. Het blad voegt er bij dat de zuivere opbrengst, bij de groote vermeerdering der uitgaven voor het brievenvervoer, nog in langen tijd eene zoo gunstige uitkomst niet zal opleveren.

FRANKRIJK.

PARIJS, 6 Februarij.

De *Moniteur* bevat een besluit van den President, waarbij de wetsbepalingen die de oprigting van godsdienstige vereenigingen en genootschappen van vrouwen belemmeren, grootendeels worden opgeheven, om reden dat het in het belang des volks dienstig is, de wettelijke erkenning der godsdienstige vrouwenvereenigingen, die zich aan de opvoeding der jeugd en aan de verpleging van onvermogende zieken toewijden, gemakkelijk te maken.

— De Regering, verlegen met het heirleger zoogenaamde staatsgevangenen, heeft de Prefecten aangeschreven om terstond diegenen in vrijheid te doen stellen, die huns oordeels alleen misleid waren geworden en zonder gevaar voor de openbare veiligheid konden worden ontslagen. Dan zullen er nog overblijven, ten opzigte van welke insgelijks een snelwerkend besluit dient genomen te worden. De uitspraak over deze wil de Regering in elk departement opdragen aan eene regtbank, zamengesteld uit ambtenaren van onderscheiden klassen, die, zich nabij het tooneel van het gebeurde bevindende, daarover met juistheid kunnen oordeelen. Ten einde de uitspraak dezer departementale Commissien geheel vrij zij, wordt het aangevangen onderzoek gestaakt, en de stukken aan die Commissien afgegeven. De Prefect van het departement, de bevelvoerende Hoofdofficier en Procureur-Generaal of Procureur der Republiek in de hoofdplaats van elk departement, zullen de Commissie van onderzoek uitmaken. Zij zal, uiterlijk vóór het eind der loopende maand, omtrent de beklaagden beslissen tot vrijstelling, of tot verwijzing naar den krijgsraad, tot overbrenging naar Cayenne of naar Algerië, tot uitzetting uit Frankrijk of kortstondige verwijdering van het grondgebied, tot gedwongen verblijf in een bepaald oord, tot verwijziging naar de correctionnele policie, of eindelijk tot plaatsing onder toezigt de rijks-policie. De overbrenging naar Cayenne zal alleen wegens moord of poging daartoe en tegen reeds crimineel gevonnisden worden uitgesproken. Deze maatregel is echter op Parijs en het overige der eerste militaire divisie niet toepasselijk.

— Omtrent de organisatie van het Ministerie van algemeene policie, welks uitgebreide magt geene algemeene goedkeuring schijnt te vinden, zegt de *Patrie:* »De publieke opinie heeft deze nieuwe instelling juister dan eenige dagbladen beoordeeld; zij heeft begrepen dat het staatsgezag voortaan in het burgerlijke een even krachtig en bewonderenswaardig hulpmiddel zal hebben als het in het krijgswezen door de rangordening, de krijgstucht en de eenheid des legers bezit; zij heeft dit veelomvattende plan van verdediging en behoud met erkentelijkheid en eerbied begroet, als eene welbedachte en noodzakelijke vernieuwing eener instelling van een glorierijk tijdperk. Al te lang hebben de elkander opgevolgende regeringen hier te lande in negativen geest gewerkt en zich bepaald tot voorkoming van het kwade, zonder het goede voort te brengen. Hoeveel goed zaad is niet verloren gegaan bij gemis van een weinig bescherming en behartiging van de zijde des gouvernements. De oprigting van een Ministerie van algemeene policie breekt met dien ouden slendergang; zij is niet alleen een doodelijke slag voor alle tegenwoordige en toekomstige pogingen tot volksberoering, maar zij wijst de blijken van vaderlandsliefde en deugd aan, waar zij zich maar voordoen; zij lokt de edele daden uit; zij prikkelt den wil tot het goede; zij brengt alle nuttige pogingen aan het licht; zij roept de tusschenkomst der overheid in, allerwege waar die voor de grootheid en de welvaart der natie noodig is, waar gelegenheid is om op de regte wijze, dat is door wel te doen, de volksgunst voor het gouvernement te winnen. Is er, om een land als Frankrijk te regeren, beter middel dan het onophoudelijk te raadplegen in alles waardoor het zijne denkwijze en zijne behoeften aan den dag legt."

— Een Correspondent in de Brusselsche *Indépendance*, vermeldende dat een artikel van het besluit ter reorganisatie van het Ministerie van Policie aan de Inspecteurs-Generaal gelast, om vooral *valsche tijdingen tegen te spreken*, verhaalt dat hij met een oud ambtenaar van het Keizerrijk over dat onderwerp sprak, en dat deze zeide dat zulks eveneens toen ter tijd plaats had, en haalde een zeer vertrouwelijken rondgaanden brief aan de Prefecten van den 25sten October 1810, voor den dag, waarvan er welligt geen drie exemplaren meer bestaan, van den Hertog van Otrante, J. Foucher, het beruchte hoofd der policie, waarbij deze de prefecten aanschrijft, dat hij ten einde het verspreiden van valsche geruchten tegen te gaan, ze niet zal tegenspreken in de officiële bladen, maar hun wekelijks brieven zal zenden, met tijdingen waarvan zij, *zonder die brieven aan te halen*, in hunne betrekking en omgang konden gebruik maken, en gaat dan over om te vertellen dat de verheffing van den Prins van Ponte-Corvo tot Koning van Zweden een verzinsel is; dat men spreekt van een oorlog met Rusland, waarmede Frankrijk in de beste verstandhouding staat. Voorts weidt hij uit over de Spaansche zaken en schrijft dat de oorlog in Spanje allergunstigst staat. Daarna wederlegt hij dat men papieren-geld zou willen maken, dat de geldmiddelen geen nieuwe belasting noch papier behoeven; dat er steeds 100 millioen in voorraad in de schatkist is, en verklaart de meeste der geruchten, die hij tegenspreekt, voor praatjes van onwetenden en lediggloopers.

— De troonrede van de Koningin van Engeland, die den 3^{den}, te 2½ ure was uitgesproken, werd door den onderzeeschen telegraaph dadelijk overgemaakt en was hier te 4 ure reeds gedrukt en rondgedeeld.

— De expeditie naar Algiers zou uit 17,000 man bestaan, onder bevel van den Generaal Randon.

SPANJE.

MADRID, 2 Februarij.

Volgens eene telegraphisch tijding van daar was er dien dag een moordaanslag op de Koningin gesmeed bij haren eersten kerkgang na hare bevalling.

Een tweede telegraphisch berigt Vrijdag middag te Parijs aangekomen, geeft de volgende nadere bijzonderheden.

Bij het uitgaan van het Paleis om naar de kerk van Atocha te gaan, is de Koningin, door haren geheelen hofstoet omgeven, met een ponjaardsteek in de zijde gewond. De schuldige is op heeter daad gevat. Het was een Pastoor.

Men gelooft niet dat de wonde gevaarlijk is. De Koningin heeft zich zeer moedig gehouden.

De bezorgdheid is algemeen. Den volgenden dag, Dingsdag, was de nacht rustig geweest en de koorts en plaatselijke ontsteking die natuurlijk moesten volgen, gematigd.

SARDINIE.

Toen onlangs de reeds gelegde eerste steen voor eene Protestantsche kerk te Turyn weder werd uitgegraven en de bouwstoffen verstrooid, naar het schijnt op bevel van den Minister, trok de Engelsche Gezant, Lord Abercromby, zich de zaak ernstig aan. Zijne klagten werden door de Ministers Galvagno en Farini vrij koel aangehoord; maar toen de Gezant verklaard had, dat hij zelf voor de ongehinderde voortzetting van het werk zorg zou weten te dragen, ontving hij nog op denzelfden avond een bezoek van den Minister Cavour, die zijn leedwezen over het voorgevallene betuigde met belofte, om alle maatregelen te zullen nemen, ter bescherming van het werk.

ITALIE.

ROME, 24 Januarij.

In de laatste dagen zijn twee buitengewone vergaderingen van Kardinalen gehouden, onder voorzitting van den Paus, waarin gehandeld is, volgens de *Augsburgsche Allg. Zeitung*, over de van wege de Turynsche Regering gedane voorstellen tot vereffening der aanhangige geschillen. Het bewind van den Paus zou geneigd zijn, om de verwijdering van de Aartsbisschoppen van Turyn en Cagliari van hunne zetels te erkennen, en er in te bewilligen, dat door de beide Kapittels in hunne plaats Coadjutores benoemd wierden. De Regering van Sardinie daarentegen zou de wetten van den gewezen Minister Sicardi geheel wijzigen en geen verlof meer geven om Protestantsche kerken te bouwen, behalve die welke te Turyn en Genua zouden opgerigt worden.

— Volgens den *Kerkelijken Almanak* is de tegenwoordige Paus de 258ste. Het collegie van Kardinalen bestaat thans uit 6 Kardinaal-Bisschoppen, 45 Kardinaal-Priesters, en 11 Kardinaal-Diakenen; 8 Kardinaalshoeden zijn vacant, en even zoovele reeds benoemde Kardinalen hebben nog geen titel. De Deken van het H. Collegie is de nog door Leo XII benoemde Kardinaal Macchi; de Onderdeken is Lambruschini. Van de Kardinalen zijn 6 boven de 80, 40 boven de 70, 16 boven de 60, 20 boven de 50 en 6 boven de 40 jaren oud.

— De sluiting van de Protestantsche kerk te Milaan had onder de volgende omstandigheden plaats: Het refectorium van een oud klooster was tot bedehuis ingerigt en bij de eerste godsdienstoefening werd Luther's lied: *Een vaste burgt is onze God*, aangeheven. Daags daarna kwam er een bevel van den veldtuigmeester Giulay, om de godsdienstoefeningen te staken. Vreemd genoeg vertrok Giulay terstond na de onderteekening van dit bevel voor lang, zoodat er niet op teruggekomen kon worden. Men hoopt bij Radetzky regt te zullen krijgen, en zet de godsdienstoefeningen intusschen voort in eene bijzondere woning.

NAPELS.

22 Januarij.

Er heeft eene belangrijke verandering in het Ministerie plaats gehad. De Minister van Policie Peccheneda, die tot dusverre in de volste mate 's Konings vertrouwen bezat, maar overigens algemeen gehaat was, was door den Procureur-Generaal Governa, een man van meer gematigde denkwijze, vervangen; de President van den Raad, Fortunato, als zoodanig door den cavaliere Troja en als Minister van Buitenl. Zaken voorloopig door den Heer Caraffa. Ook de geheime Secretaris des Konings, Baron Corfi, was ontslagen. Men hield het daarvoor dat deze wijziging van het Ministerie ook eene verandering van stelsel ten gevolge zou hebben. Reeds zou de Koning officieuse mededeelingen ten aanzien eener wijziging in de Napelsche staatsregeling aan de Sardinische Regering gedaan hebben.

ZWEDEN.

STOCKHOLM, 24 Januarij.

Een der kruidmagazijnen bij de stad, waarin 2800 centenaars kruid lagen is in de lucht gesprongen. Vele duizende glasruiten zijn in de hoofdstad vernield, terwijl onder de puinhoopen van het magazijn en de nabijgelegen gebouwen verscheiden lijken gevonden waren.

VEREENIGDE STATEN.

Volgens het jaarlijksch verslag omtrent de openbare scholen, bedraagt het aantal kinderen, die in het afgeloopen jaar onderwijs genoten, bijna een millioen, dat is iets minder dan het gemiddeld getal der laatstvoorgaande jaren. Van dat getal zijn 800,430 kinderen op gemengde scholen onderwezen. De Akademiën, die niet onder het bestuur van den Staat staan, hebben aan 45,340 leerlingen onderwijs gegeven. De gezamenlijke staatsuitgaven voor onderwijs bedragen 1,884,826 dollars. Van bezwaren uit de instelling der gemengde scholen ontstaande, wordt in het zeer uitgebreide verslag nergens gewaagd.

— De Oostenrijksche Zaakgelastigde te Washington heeft het diplomatiek verkeer met de Regering afgebroken, omdat zij geen gehoor gaf aan zijne klagte over eenige voor Oostenrijk beleedigende uitdrukkingen, welke een der leden van het bewind aan een feestmaal had gebezigd, dat tot eer van Kossuth gegeven was.

In het belang der zaak voldoen wij gaarne aan de uitnoodiging om het volgend stuk uit de *Haarl. Cour.* in ons blad over te nemen.

NEDERLANDSCH WOORDENBOEK.

Sinds geruimen tijd bestaat er eene dringende en algemeen erkende behoefte aan een Woordenboek der Nederlandsche Taal, op ruime schaal aangelegd, en naar de eischen der hedendaagsche Taalwetenschappen bewerkt. De steeds toenemende belangstelling in de Taal en Letteren des vaderlands — een verblijdend verschijnsel van onzen tijd — doet die behoefte dagelijks sterker gevoelen.

Getrouw aan zijne roeping om te waken voor de regten der taal, dat pand der nationaliteit, dat Noord en Zuid broederlijk vereenigt, heeft het Nederlandsch Letterkundig Congres, in zijne onlangs te Brussel gehouden Derde Vergadering, maatregelen genomen om de bestaande behoefte te vervullen, en besloten, dat er op last en in naam van het Congres een Algemeen Nederlandsch Woordenboek zal worden vervaardigd en uitgegeven, overeenkomstig het plan, door de daartoe benoemde Commissie ontworpen en in de Vergadering van 31 Augustus ll. voorgedragen.

De ondergeteekenden zijn door het Congres benoemd tot Leden der Redactie van het Woordenboek. Zij hebben gemeend zich aan die vereerenden last niet te mogen onttrekken. Wel ontveinsden zij zich niet, hoe vele moeijelijkheden en bezwaren zij te bekampen zouden hebben, om tot eene gewenschte volvoering hunner taak te geraken. Zij hebben veeleer dat alles rijpelijk overwogen; doch zij zagen geene reden om aan de goede uitkomst te wanhopen, en hebben daarom eenparig het besluit opgevat, met vertrouwen eenen arbeid te aanvaarden, waarvan het welgelukken eene zaak van vaderlandsch belang mag heeten.

Doch bij het ondernemen van dit veelomvattende werk zijn zij er verre af, op eigen krachten een onmatig vertrouwen te stellen. Zij zijn bereid (volgens de bepalingen, vastgesteld in het verslag der Commissie), de leiding der werkzaamheden op zich te nemen, en zelven van die werkzaamheden een ruim aandeel te dragen. Maar zonder de krachtige medewerking hunner landgenooten zou al hun streven ijdel blijven, en bij den onmetelijken omvang hunner taak verre te kort schieten.

Zij twijfelen niet, of deze medewerking zal hun volgaarne worden verleend door ieder, die zich daartoe op eenigerlei wijze in staat moge gevoelen. Wie zou niet gaarne het zijne bijdragen ter volvoering van een plan, dat voor de vaderlandsche Taal en Letteren zulke schoone vruchten zou kunnen dragen?

Aan een aantal letterkundigen in België en Noord-Nederland, die door de rigting hunner studiën meer bepaald tot eene geregelde medewerking geroepen schenen, is door de Redactie het verzoek gerigt, om haar zooveel mogelijk de behulpzame hand te bieden. Doch terwijl zij met vertrouwen uitziet naar hetgeen haar dien ten gevolge zal worden toegezegd, gevoelt zij tevens, dat zij bij hare uitnoodigingen buiten twijfel menigen naam zal hebben voorbijgezien, die tot groot nut voor hare zaak zou kunnen verstrekken. Daarom wendt zij zich thans tot hare landgenooten in het algemeen, ten einde ieder, die daartoe in staat is, tot ondersteuning van haren arbeid op te wekken. Elke bijdrage tot het groote werk, elke mededeeling van woorden of uitdrukkingen, die ter verrijking van het woordenboek zouden kunnen dienen, elke aanwijzing van bruikbare bouwstoffen, zal door haar in dank ontvangen en erkentelijk vermeld worden. Mogt deze oproeping weerklank vinden bij velen! Mogt het plan tot een' nationaal Woordenboek in derdaad eene zaak van nationale belangstelling blijken te zijn!

De Redactie van het Nederlandsch Woordenboek,

M. DE VRIES (te *Groningen*).

1 Febr. 1852. J. DAVID Pr. (te *Leuven*).

L. A. TE WINKEL (te *Leyden*).

STADS BERIGTEN.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS DER GEMEENTE LEYDEN, gezien de missive van den Heer Commissaris des Konings in deze provincie, van den 29sten Januarij jl., houdende mededeeling eener missive van den Heer Minister van Binnenl. Zaken betrekkelijk de toepassing van het Koninklijk besluit van den 5den December 1851, houdende instelling van een eereteeken voor eervolle langdurige werkelijke dienst bij de Schutterijen; — brengen bij deze ter kennis der daarbij belanghebbenden, dat gemeld besluit mede van toepassing is op de Vrijwilligers bij de dienstdoende Schutterij en dat de tijd gedurende welken een Officier en Onderofficier door plaatsing à la suite van de dienst doorgaans is bevrijd gebleven, niet als werkelijke dienst is aan te merken, tenzij hij bij of ten behoeve der Schutterij voortdurend dienst heeft gedaan.

Burgemeester en Wethouders voorn.,

LEYDEN, 3 Februarij 1852. De Burgemeester VAN LIMBURG STIRUM.

De Secretaris v. PUTTKAMMER.

In de *Courant* van Vrijdag 6 Febr. 1852, wordt gemeld: In de maand December 1851 zijn binnen de Stad Leyden overleden enz., dit moet zijn: *In de maand Januarij 1852.*

AKADEMIE-NIEUWS.

PROMOTIE AAN DE LEYDSCHE HOOGESCHOOL.

Den 7den Februarij de Heer W. Krol, van Zutphen, in de Geneeskunde, na Openbare verdediging zijner Dissertatio, continens: *Casum morbi Tuberculosis Pulmonum cum epicrisi annexa.*

De Hervormde Gemeente van *Assendelft* bij *Beverwijk* heeft sedert een jaar haar bouwvallig kerkgebouw verlaten, tot deszelfs slooping moeten besluiten en vele pogingen van opbouw in het werk gesteld. Deze pogingen, van verscheidene kanten ondersteund, zullen met den gewenschten uitslag bekroond zijn, indien er nog *f* 9,500 aan vrijwillige giften uit verschillende oorden des Vaderlands kunnen verkregen worden. De Ondergeteekende, tot de ontvangst der giften aangezocht en bereid, neemt de vrijheid om de aandacht zijner Protestantsche Geloofsgenooten binnen deze stad op deze behoeften te vestigen en vergenoegt zich, tot aandrang, slechts te herinneren dat de genoemde gemeente zelve, uit 1350 weinig bemiddelde zielen bestaande, *f* 2,800 aan vrijwillige bijdragen geleverd heeft en reeds sedert een jaar, des Zondags in drie afdeelingen verdeeld, de Godsdienstoefening in het schoollocaal houden moet.

LEYDEN, 5 Februarij 1852. F. C. J. VAN GOENS.

ADVERTENTIEN.

Ondertrouwd:

P. BRESSER, van *Warmond*,

EN

M. J. COUVÉE.

LEYDEN, 6 Februarij 1852.

Eenige en Algemeene Kennisgeving.

Heden overleed, voorzien van de laatste Genademiddelen onzer H. Kerk, mijne dierbare Echtgenoote ANNA MARIA OOSTERBAAN, in den ouderdom van veertig jaren en vier maanden.

Ieder die de waardige Overledene gekend heeft, zal beseffen, welk een onherstelbaar verlies zulks voor mij en mijne zes Kinderen is.

LEYDEN, 6 Februarij 1852. J. T. FRENAY.

Heden overleed ons jongste Dochtertje, in den ouderdom van bijna 8 maanden.

A. J. DE BAAS.

LEYDEN, 6 Februarij 1852. G. DE BAAS, Geb. VAN CHARLDORP.

Voor de menigvuldige bewijzen van vriendschappelijke belangstelling en hartelijke deelneming, zoowel gedurende de ziekte, als bij het overlijden van onzen geliefden Vader, betuigt de Ondergeteekende, bij deze, ook namens zijne Zusters en Familiebetrekkingen zijnen en hunnen opregten en welmeenenden dank.

LEYDEN, 7 Februarij 1852. Dr. G. W. A. PLAAT.

De *Commissie voor de Onderwijzers-Kweekschool*, opgerigt door het Departement *Leyden* der *Maatschappij tot Nut van 't Algemeen*, heeft in hare Vergadering van den 23sten Januarij 1852 kunnen besluiten de Kweekschool in den loop der maand Maart gedeeltelijk te openen. ONDERMEESTERS en KWEEKELINGEN, welke van deze gelegenheid ter hunner vorming wenschen gebruik te maken, worden uitgenoodigd, om zich *vóór den 17den Februarij* 1852 bij den Ondergeteekende aan te melden, bij wien verdere informatiën te bekomen zijn.

Namens de Commissie voor de Onderwijzers-Kweekschool,

J. J. DE GELDER, *Secretaris.*

UITVERKOOP VAN VLOERKLEEDEN, BEHANSELPAPIEREN ENZ.

Apothekersdijk, Wijk VI. No. 43.

De Ondergeteekende door voortdurenden zwakken ligchaamstoestand buiten staat, *zijne Affaire te blijven voortzetten*, bedankt zijne geëerde Begunstigers voor het hem zoo vele jaren geschonken vertrouwen, daarin zijnen oudsten Knecht P. DÉE, Hun Ed. aanbevelende, biedt zijnen nog grooten Voorraad van Goederen, het Behangersvak betreffende, *tegen contante betaling* tot lagen prijs aan.

LEYDEN, Februarij 1852. J. J. VAN DEN BERG.

Een of Twee bekwame **LETTERZETTERS**, werk begeerende, worden verzocht zich hoe eer hoe beter in persoon te vervoegen, ter *Boekdrukkerij* van H. R. DE BREUK, alhier.

Men vraagt te *Leyden* eene bekwame **NAAISTER** (?), om dadelijk in dienst te treden. Adres met franco Brieven onder Letter K. aan het Bureau der Leydsche Courant.

SLIJM- EN MAAGPILLEN.

Deze PILLEN die sints vele jaren met het beste gevolg tegen de slijm en als maagversterkend gebruikt worden, door hare zachte werking de spijsvertering zeer bevorderen, bijzonder goed tegen de gal, en zeer zacht laxerend zijn, zijn tegen 32½ Cent het Doosje met berigt van het gebruik, verkrijgbaar door tusschenkomst van de Heeren:

Leyden, F. Verboom Soumain, Apotheker op de Langebrug.
Bodegraven, J. B. E. Schlatman.
Delft, W. Wilschut.
Gorinchem, P. J. B. Schultze.
Gouda, H. W. Michaëlis.
's Gravenhage, J. Visser en Zn., in de Spuistraat.
Oudshoorn, G. van den Boom.
Sassenheim, A. Schrama.

Uitgekomen bij den Ondergeteekende:

JAAR- EN ADRESBOEKJE, VOOR DE STAD LEYDEN, Over het Jaar 1852.

Vijfde Jaargang, Prijs *f* 0,55 Cents, en groot **110** Bladzijden.

Dit Jaarboekje is **onmisbaar** voor den Inwoner, Koopman en Reiziger.

C. A. VAN IMMERSEEL MOUNIER.

Eene buitengewoon opmerkenswaardige genezing van ongesteldheid aan de lever en de maag, door de Pillen van Holloway.

Uittreksel uit eenen brief van den Heer HARVEY uit Chapel Kall, Airdrie, gedagteekend den 15den Januarij 1850, aan den Professor HOLLOWAY. Mijnheer, uwe onwaardeerbare *Pillen* zijn de oorzaak geweest, dat ik volkomen van mijne ziekte hersteld ben. Ik was sedert twee jaren lijdende aan de leverziekte, en ongesteldheid aan de maag, welke zoo zeer toenam, dat ik door onderscheidene bekwame geneesheeren voor ongeneesbaar verklaard, en mijn dood elken dag werd te gemoet gezien. In dien toestand begon ik uwe *Pillen* te gebruiken, en in weinig welken tijds, was ik door dezelven geheel hersteld, zoodat ik thans volmaakt welvarende ben.

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

Doosjes Pillen à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75, *f* 15.50, *f* 23,50.

Potjes Zalf à *f* 0.90 *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Te bekomen te *'s Hertogenbosch* bij J. STRAATMAN, te *'s Hage* bij W. C. VAN DORT en te *Gouda* bij J. A. P. P. VAN DER HEYDEN, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 7 Februarij. Van *f* 35 tot *f* 38 à *f* 39.

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 7 Februarij.

Nieuwe Tarwe *f* 8.40 tot *f* 8.80. Nieuwe Rogge *f* 7.30 tot *f* 7.50. Gerst *f* 5.50 tot *f* 5.70. Haver *f* 3.00 tot *f* 3.60. Paardeboonen *f* 4.80 tot *f* 5.00. Duiveboonen *f* 5.70 tot *f* 6.00.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

VRIJDAG, 6 Februarij.

	Laagst.koers.	Hoogst.koers.	Gebleven.
NEDERLAND, Werkelijke Schuld à 2½ pCt.	$57\frac{15}{16}$	58	$57\frac{15}{16}$
Dito Certificaten . . . „ 3 „	$68\frac{3}{4}$	$68\frac{13}{16}$	$68\frac{3}{4}$
Dito dito . . . . „ 4 „	89	—	—
Amortisatie Syndicaat . . . „ 3½ „	$89\frac{7}{8}$	—	—
Handelmaatschappij . . . . „ 4½ „	$140\frac{1}{4}$	—	—
O. I. Leening . . . . . . „ 4 „	88	$88\frac{1}{16}$	$88\frac{1}{16}$
Dito Holl. Spoorweg . . . „	$60\frac{1}{2}$	61	61
Aandeelen Rijn-Spoorweg . . „ 4½ „	97	—	—
Haarlemmermeer . . . . . „ 5 „	104	—	—
RUSLAND, Obl. HOPE 1798 en 1816 „ 5 „	$105\frac{3}{4}$	—	—
Dito dito 1828 en 1829 . . „ 5 „	$104\frac{1}{4}$	—	—
Cert. bij dito 1831 en 1833 „ 5 „	—	—	—
Dito 1840 . . . . „ 4 „	$88\frac{1}{8}$	$88\frac{1}{4}$	$88\frac{1}{4}$
Dito bij STIEGLITZ & Co. . . „ 4 „	$88\frac{1}{8}$	—	—
Dito dito Nieuwe . . . „ 4 „	—	—	—
Inschrijving in Assign. . . . „ 6 „	—	—	—
Certificaten van dito . . . . „ 6 „	—	—	—
POLEN, Obligatiën . . . . . „ 4 „	$78\frac{1}{4}$	—	—
Dito Aandeelen met Loten. fl. 250 *f*	—	—	—
Dito dito 1835 . . . . . „ 500 „	—	—	—
SPANJE, Leen. bij ARDOIN v. 85 £ à 5 pCt.	$17\frac{7}{16}$	$17\frac{5}{8}$	$17\frac{1}{2}$
Dito dito Onbep. Stukken . „ 5 „	$17\frac{7}{16}$	$17\frac{5}{8}$	$17\frac{1}{2}$
Dito Obligatiën . . . . . . „ 3 „	$40\frac{15}{16}$	—	—
Dito Binnenl. à 6 m. . . . „ 3 „	$37\frac{1}{4}$	$37\frac{11}{16}$	$37\frac{9}{16}$
Coupons Ardoin	$9\frac{7}{16}$	—	—
OOSTENRIJK, W. B. bij Goll. . „ 5 „	—	—	—
Dito . . . . „ 4 „	—	—	—
Dito Metall. . . . . „ 5 „	$72\frac{5}{8}$	$73\frac{1}{8}$	—
Dito Nieuwe . . . . „ 5 „	$80\frac{1}{2}$	$80\frac{5}{8}$	$80\frac{5}{8}$
Dito 1842 . . . . „ 2½ „	$38\frac{3}{16}$	—	—
BELGIE, Banc. . . . . „ 2½ „	—	—	—
Dito bij ROTHSCHILD . . . . „ 2½ „	—	—	—
BRAZILIE, 1824 100 £ . . . . 5 „	$94\frac{1}{2}$	—	—
PORTUGAL, te Londen . . . . „ 5 „	$35\frac{11}{16}$	$35\frac{3}{4}$	$35\frac{3}{4}$
Dito dito . . . . „ 4 „	$34\frac{7}{16}$	$34\frac{1}{2}$	$34\frac{1}{2}$
VENEZUELA, ... „ 3½ „	$35\frac{1}{4}$	$35\frac{1}{4}$	—
MEXICO, ... „ 5 „	$31\frac{3}{4}$	$31\frac{13}{16}$	$31\frac{13}{16}$
AMERIKA, Bankactiën	$4\frac{9}{16}$	$4\frac{11}{16}$	$4\frac{5}{8}$

Grieken $5\frac{5}{8}$ $5\frac{11}{16}$.

Braz. 1843, £ 100, 5 pCt. 92½.

De Wisselkoers der Gouden Tienguldenstukken is 79.60 à 70.

Koers van het Geld. Beleening 2½ pCt. Prolongatie 2½ pCt.

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.